

PRIPRAVA PREISKOVANCA NA ODVZEM KRVI

Pripravi preiskovanca pred odvzemom krvi moramo posvetiti več pozornosti. Od fizioloških dejavnikov vplivajo na rezultate laboratorijskih analiz starost, spol, rasa, telesna aktivnost, način prehranjevanja, uživanje alkohola, kajenje, debelost, nosečnost, menstruacijski cikel, oralna kontracepcija in druga zdravila.

Če ni drugače naročeno (posebne preiskave, dieta, zdravila), dan pred preiskavami ne pretiravate z različnimi aktivnostmi in uživajte normalno prehrano. Od 20. ure dalje naj se ne uživa hrane, lahko pa pijete vodo. Na ta način zagotovite, da ste ob odvzemu krvi tešči. Določena prehrana vpliva na fizikalne in biokemijske lastnosti krvi. Najpogostejša je lipemičnost krvi (zvečana vsebnost maščob), ki onemogoča izvedbo nekaterih preiskav, na določene pa vpliva v tolikšni meri, da rezultati niso realni. Na rezultate preiskav vpliva tudi pretiran vnos alkohola, velika fizična aktivnost (naporen trening), udarci (poškodbe) in uživanje določene hrane (pesa, hren, rabarbara ipd). V poletnih mesecih je pomembno, da pijete dovolj tekočine (vsaj 2 litra). V zimskem času (ali zelo hladnih dneh) je pred odvzemom potrebno ogreti roke. Iz ohlajenih predelov sicer ne pridobimo zadostne količine krvi ali pa je potrebno vbod kože ponoviti.

Zakaj mi ne odvzamejo krvi po 11. uri?

Naš organizem je podvržen 24 urnim cikličnim spremembam. Te so lahko majhne, neopazne, lahko pa so tudi zelo velike. Uravnava jih večinoma hormonski sistem telesa, deloma pa na njih vplivamo s svojim načinom življenja. Opazne so predvsem spremembe koncentracij nekaterih molekul v organizmu, še posebej hormonov. Da bi se izognili razlikam, ki so posledica odvzema krvi v različnem obdobju dneva, praviloma odvezamo kri zjutraj med 7. in 10. uro. V tem času je tudi lažje ostati tešč. Ta časovni okvir se uporablja po vsej Evropi in ZDA.

Nihanja nekaterih analitov (npr. ščitnični hormoni, železo, holesterol) so lahko v toku dneva zelo velika. Ob njihovem dolgotrajnem spremljanju (bolniki, ki so na dolgotrajnem zdravljenju) moramo zagotoviti, da ura odvzema ni razlog spremembam rezultatov meritev.

Ali sem po 12. uri lahko tešč ?

V laboratorijih velja, da je preiskovanec tešč samo do poldneva. Nekateri strokovnjaki menijo, da je organizem tešč le do 10. oziroma 11. ure. Kasneje prične telo kljub temu, da nismo vnesli nobene hrane, z različnimi procesi presnove, ki simulirajo vnos hrane. Omenjeni procesi so zelo odvisni od načina življenja (čas vstajanja, navade z jutranjim hranjenjem, aktivnosti 24 ur pred tem). Odgovor na vprašanje je torej negativen.

Zakaj moram ponovno na odvzem krvi?

V nekaterih primerih preiskovance pokličemo na ponovni odvzem krvi. Razlogi so različni. Najpogostejši razlog je neustreznost odvzetega vzorca krvi (hemoliza, lipemičnost) ali nezadostna količina. Redke, vendar možne, so težave z dodatki v epruvetah, ki skrbijo, da kri ostane tekoča. Najmanjša koagulacija (strditev) krvi ima za posledico spremenjeno število celic v krvi. Možen razlog, da preiskovanca ponovno pokličemo v laboratorij, je razbitje epruvete pri centrifugiranju ali analitične težave, ko moramo zaradi napak v opremi ali reagentih ponavljati preiskave v takšnem obsegu, da nam zmanjka biološkega materiala za preiskavo. Pri nekaterih preiskovancih pa zaradi nepričakovanih vrednosti želimo analize ponoviti iz novega (svežega) vzorca.